

Ders 3. Çeviribilim ve Dilbilimi ilişkisi (Дәріс 3. Аударматану мен тіл білімінің байланысы)

Ders planı (Дәрістің жоспары):

1. Çeviribilim ve Dilbilimi ilişkisi
2. Çeviribilim ve Yapısal dilbilimi ilişkisi
3. Dilbilimin çeviribilime katkıları

Çeviribilim ve Dilbilim ilişkisi

Geçmişteki dilbilim odaklı araştırmaların çeviri edimini düzenek değiştirme şeklindeki tanımı, günümüz iletişim ağırlıklı çeviribilim anlayışına ters düşer. Dilbilimin çeviriye dilbilim odaklı yaklaşımı çeviribilimde ancak yüzeysel yapıya ya da metinçi ilişkileri çözmeye yeter. Oysa, çeviribilimdeki eksiksiz ve kusursuz bir iletişim kurma hedefinin ancak nesnel öğeler kadar, öznel öğeler ve ekinsel farklılıkların da göz önünde bulundurarak sağlanabileceği ortada bir gerçektir. Bu da, her iki bilim dalının inceleme odaklarının birbirinden farklı olmasından kaynaklanır.

Dilbilimde inceleme gerci “dil” olgusu olurken, çeviribilim “iletişim” olgusudur. Sonuç olarak, kuşkusuz dilbilimin, çeviribilime nesnellik ve bilimsellik ölçütleri kazandırarak onun dizgeli bir bilim dalı olarak gelişmesine ve sonunda özerk bir bilim dalı olarak ortaya çıkmasına katkısı yadsınamaz. Bununla birlikte, çeviribilimin bu aşamadan sonra geçirdiği evrimler, iki bilim dalının yollarını birbirinden ayırmış ve iki bilim dalının farklı yönler çekmiştir.

Modern Dilbilimin kurucusu ve yapısal dilbilim anlayışının öncüsü Saussure'dür (1857-1913). Kopenhag, Prag ve Amerikan dilbilim okulları farklı adlarla ortaya çıkmakla birlikte, temelde bu okulları yönlendiren Cenevre dilbilim okulu ve Saussure'ün düşünceleri olmuştur.

Dili toplumsal bir iletişim aracı olarak görmesi, dilbilimde tarihsel çalışmaları bırakarak artsüremli ve eşsüremli çalışmalara¹⁴ yönelmesi, dille ilgili çalışmaları, dil felsefesi kapsamında ele almaktan kurtararak, dilbilime görgül bir nitelik kazandırması açısından önemlidir (Vardar 1982: 22-28).

Buna göre, “artsüremli araştırmalar” aralarında dizge oluşturmadan biri birinin yerine geçen öğelerin düşey ve yatay bağlantılarını incelerken, “eşsüremli araştırmalar”, aralarında dizge oluşturan ortak toplumsal bilincin paylaştığı mantıksal ve ruhsal bağlantıları ortaya çıkarır (a.g.y. 119-147).

“Dili” göstergelerden oluşan toplumsal bir düzenek olarak, “sözü” dil dizgesinin bir bölümünün bireysel isteğe bağlı olarak dile dökülmesi şeklinde niteleyen dilbilimci, her toplumda bir “dil” olmasına karşılık, insan sayısı kadar “söz” olduğunu öne sürmüştür. Buna göre, Saussure, göstergeleri “gösteren” ve “gösterilen” şeklinde ikiye ayırmış, göstereni, “ses”, gösterileni ise “kavram” olarak tanımlamıştır.

Çağın görgül tümevarımlı bilimsel yöntemlerinden etkilenerken, çalışmalarında dilin sadece ölçülebilen, gözlemlenebilir yönü üzerinde durmuş, bir başka deyişle

“tözü” bir kenara bırakarak “biçim”den yola çıkmıştır. Bu ise, onu, anlaksal ve kural dışı işleyişi olan “sözün” biçimsel olarak ayırt edici özelliklerinden yola çıkarak toplumsal iletişimi sağlayan dil düzeneğinin çözülebileceği görüşüne itmiştir. Sausure’e göre, dil ve söz arasındaki eytişimsel ilişki, gizil güce sahip kaynaşık bir bütün oluşturur (Vardar 1998: 45-48).

Bu iki öge aynı zamanda dil yetisini oluşturur. Bundan böyle “söz”, dilin hem bir bir gereci, hem de onun bir ürünüdür. Yapısal dilbilim anlayışı, bildirişimin sağlanmasında dil düzeneğini toplumsal bir uzlaşım aracı olarak görmüştür. Bundan böyle, “söz” dil düzeneğinin çözümlenerek, onunla ilgili bir bireşime (senteze) varmada bir bu araştırma yöntemleri çeviribilim içinde geçerlidir. Ne var ki özellikle “artsüremli araştırmalar” tarihsel araştırmalarla karıştırılmaktadır.

Tarihsel araştırmada ortak bilince dayalı olarak dilin zaman akışı içerisindeki düzenli işleyişi inceleme altına alınır. Buna karşın, artsüremli araştırmalarda ögelerin tarihsel olarak mantıksal bağlantısından çok dilin zaman süreci içerisinde kuraldışı işleyişi incelenir. Buna göre, günün tümevarımcı yöntemine dayalı olarak öncelikle dil ve söz arasındaki karmaşık ilişkileri açıklayan çözümlenmelere girilmiş, bu çözümlenmeler sonucunda toplumlararası bildirişimi açıklayacak bir bireşime varılacağı düşünülmüştür. Bu şekilde dil ve söz arasındaki ilişkiler, bir yandan sözdizimsel olarak yatay düzlemde, öte yandan da, söz dil düzgüsüyle ilişkisi açısından dikey düzlemde incelenmiştir. Ne var ki, bu çözümlenmeler çeviri alanında iki dil düzgüsü arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşıtsal olarak açıklayarak dilbilim alanının inceleme gereci olan “dili” ve “dil yetisini” ortaya çıkarıp, gerekçelendirmeye yaramış olmakla birlikte, “söze” dayalı bildirişim olayını çözmeye yetmemiştir.

Yapısal dilbilimi ve çeviribilim ilişkisi

Yapısal dilbilim, XX. yüzyılın başlarında dilin doğasıyla ilgili ortaya çıkan kuramlardan yola çıkılarak yaranmıştır. Bu tarihe kadarki dilbilim iki kavrama – söz ve anlam kavramlarına bağlıydı. Bu da eski çağlardan süregelen bir anlayış olup Plato’nun sözcükleri “anamlı sesler” olarak tanımlamasına bağlıydı. Klassik dilbilim denince, sözcüklerin anlamlarını açıklayan sözlükbilim ve dillerin arasındaki ilişkileri ve dillerin tarihsel gelişimlerini inceleyen betikbilim aklı gelirdi.

Yapısalcı kuram, klasik dilbilimi altüst ederek dilin simgeselliği kavramıyla çağdaş dilbilimi başlatmış oldu. Sözcük artık “gösterilen – gösterge – gösteren” üçgeninden oluşuyordu. Bahsi geçen kuram sözcüklerle onların anlamları arasındaki ilişkinin nedensiz olduğunu daha sonraları Pierre Giraud “La Sémantique (Anlambilim)” adlı yapıtında dil göstergesinin nedensiz değil, saymaca olduğunu saptamıştır, sözcüklerin anlamlarının olmadığını, yalnızca kullanımlarının olduğunu ortaya çıkardı. Kuramın öncüsü sayılan İsviçreli dilbilimci ve ruhbilimci Ferdinand de Saussure’ün yaptığı dil/söz, artsürem/eşsürem ayrımı geleneksel “dil” olgusuna başka bir boyut kazandırdı.

Saussure dili, yapı olarak dil (la langue) ve somut kullanım olan söz (parole) olarak ikiye ayırır. Söz bireysel bir istem ve anlık edimdir, dil ise “dilyetisinin birey dışında kalan toplumsal bölümüdür”, “varlığını yalnızca toplum üyeleri arasındaki bir tür sözleşmeye borçludur [Yücel, 1999: 20].

Saussure, bireysel nitelikli sözden ziyade toplumsal nitelikli dile odaklanmış ve dilin iç gerçekliğinin ele alınmasını önermiştir. Bu yaklaşım dil olgusuna yaklaşımın temelini oluşturacak dizge kavramının oluşmasına yol açmıştır.

Saussure, “Cours de linguistique générale (Genel Dilbilim Dersleri)” adlı yapıtında sözcüklerin bir dizge oluşturduğunu, dizge içerisinde her sözcüğün değerini öbür sözcüklere göre bulunduğu yerden aldığını göstermiştir. Örneğin, Fransızca “mouton”un (koyun) değeri İngilizce “sheep” inkinden farklıdır, çünkü hem “sheep” (canlı koyun), hem de “mutton” (kasapta satılan et) kavramlarını belirtir.

Saussure ve ardılları anlam yerine gösterge terimini kullanıyordu. Gösterge anlaksal imgesini canlandırdığı bir başka uyarana bağlı bir çağrışımsal uyarandır. Her uyarın, örgenlikte belleksel bir iz bırakır ve bu uyarınla özdeş olan ya da çağrışım ilişkisi kuran her yeni uyarın bu izi yüzeye çıkarır. Bu çağrışım ruhsal özelliklidir. Anlığımızda birbirini çağırın nesnelere değil, nesnelere anlaksal imleriyle bunlara ilişkin olarak bizde beliren kavramlardır.

Saussure’ün de dediği gibi, “dil göstergesi bir nesneyle bir adı birleştirmez, bir kavramla bir işitme imgesini birleştirir [Yazıcı, 2005:70].

Dilbilimin çeviribilime katkıları

Saussure kendisinden sonra gelen diğer dilbilimcileri de önemli ölçüde etkilemiştir. Saussure’den sonra, 1926 yılında kurulan Prag Dilbilim Çevresi, Roman Jakobson’un geliştirdiği biçimcilik, A. Martinet’in işlevselcilik ve Amerikada Harris ve Bloomfield’in kurdukları dağılımcılık akımları Saussure’ün yapısalcılığından kaynaklanmıştır.

Humboldt’un XVII. yüzyıl İngiliz düşünürlerinden olan F. Bacon’dan etkilenecek öne sürdüğü sava göre, insanlar dünyayı olduğu gibi değil, anadillerinin sunduğu biçimde görür. Bu yüzden çeviri çok önemli bir etkinliktir. Çünkü, çeviri bize değişik dünya görüşlerini keşfetmek ve onlarla etkileşim içinde olmak olanağı sunuyor.

Yapılan her çeviri, sözcüğün dar anlamıyla, bir yapıtı yazıldığı dilden bir başka dile aktarma ve bu süreçte yapıtın biçim, biçem ve anlam düzeyinde bütünlüğünün korunmasına çalışmak; geniş anlamıyla ise, bir kültür ürününün, başka bir kültürün bakış açısına sunma, hatta bu ürünün çevirisi yapılan kültür içerisinde bir yer edinmesine, o kültürde varolan diğer yapıtlarla hesaplaşmasına zemin sağlamaktır. Bu süreç kaynak dildeki herhangi bir metnin ya da betiğin anlamını çözümlenmek ve benzer anlamın erek dilde yaradılmasına çalışmaktan ibarettir.

Çeviri yazılı dil kadar eski bir etkinlik olsa da, çeviribilim özerk bir bilim dalı olarak oldukça yeni sayılır. Çevirinin kuramsal dayanağını oluşturmak için yapılan

ilk girişimlere M.Ö 2000 yılında Cicero ve Horace'in yapıtlarında rastlanılır: Çevirmen özgün metne sadık kalarak “sözcüğü-sözcüğüne” mi çevirmeli, yoksa “anlamın aktarılması” yöntemine mi başvurmalıdır?

XX. yüzyılın ortalarından itibaren, bilimsel anlayışta öznellik yerini nesnellığe bırakınca, bütün bu tartışmalara daha dizgesel bir tutum sergilenerek yaklaşılmaya başlandı. Bahsi geçen dizgesel incelemeler, bu zamana kadar çeviribilimin sadece dil-öğretimi odaklı etkinlik olarak anılmasından sıyrılarak, çevirinin dilbilimsel, yazınsal, kültürel ve felsefi bağlamda yeni kuramlar ışığında incelenmesine odaklanmıştır.

Çevirinin temel sorunlarından olan anlam, eşdeğerlik ve kay(dırma)ma gibi konuları inceleyen dilbilim odaklı yaklaşım bundan 50 sene öncesinde ortaya çıkmıştır ve yapısalcı akımın temsilcilerinden olan Roman Jakobson, Eugene Nida, Peter Newmark, Werner Koller, John Catford gibi dilbilimcilerin incelemesine konu olmuştur.

Douglas Robinson, “Çevirmen Olmak. Kuramsal ve Uygulamalı Çeviriye Giriş” adlı yapıtında “bazı çevirmenler için çevirinin tüm amacının eşdeğerliği yakalamaktan ibaret olduğunu” söyler [Robinson, 2003:73].

Dilsel anlam ve eşdeğerlilik Rus dilbilimci Roman Jakobson'un yapıtlarında çok önemli yere sahiptir. 1959 senesinde yazdığı “Çevirinin Dil(bilim)sel Özellikleri Üstüne” adlı makalesinde üç çeşit çeviri olduğunu belirtir:

Diliçi çeviri ya da açıklama (rewording), dilsel göstergelerin aynı dilin başka göstergeleri aracılığıyla yorumlanmasıdır.

Dillerarası çeviri ya da gerçek anlamıyla çeviri, dilsel göstergelerin başka bir dil aracılığıyla yorumlanmasıdır.

Farklı gösterge dizgesi arası çeviri ya da dönüştürme (transmutation), dilsel göstergelerin dilsel olmayan gösterge dizgeleri aracılığıyla yorumlanmasıdır.

Jakobson'a göre, anlam ve eşdeğerlik dillerarası çeviri ile ilişkilidir, gerçek anlamda çeviri düzeyinde kodlanmış birimler arasında genel olarak tam eşdeğerlik yoktur.

Çoğu zaman bir dilden diğer bir dile çeviri yapılırken bir dildeki iletilerin yerine konan, öteki dilin aynı birimleri değil, bütün halideki iletileridir. Bu da bir tür dolaylı anlatımdır; çevirmen başka bir kaynaktan aldığı bir iletiyi yeniden düzgü uyarınca oluşturur ve üretir. Böylece çeviri iki farklı düzgüde eşdeğere sahip iki ileti demektir. Dilin en önemli sorunu farklılık içinde eşdeğerlik sorunudur ki, bu da dilbilimin başlıca konusudur [Rıfat, M. (2008: 62)].

Jakobson da, Saussure gibi göndergeler için kullanılan göstergelerin buyrultusal olduğunu savunur. Örneğin, “çit” kavramının köyde yaşayan biri için farklı, hapis yatan biri için büsbütün farklı anlamlar ifade edebilir. Her bir kavram ve ya bilişsel deneyim herhangi bir dile çevirilebilir. Yetersizliğin söz konusu olduğu durumlarda ise öyküntüler, yeni sözcükler vb. çözümlerle anlam genişlemesi sağlanabilir. Bu bir tek şiir çevirisi için geçersizdir. Çünkü, şiirde var olan dilsel düzgünün tüm kurucu öğeleri bir bütün oluşturur. Bu da onu yaratılışı bakımından çevirilemez kılar. Jakobson'un kuramının bilimsel temeli diller arasında varolan sözdizimsel ve sözcüksel farklılıklara dayanır.

Yukarıda bahsi geçen konuyla ilgili olarak Berke Vardar'ın 1978 yılında yayımladığı "Dilbilim Açısından Çeviri" makalesinde çeviride eşdeğerliğin sağlanmasını engelleyen "bilgi" yitimi olgusundan bahsedilir. Bilginin yitime uğraması demek, kaynak dildeki düzgu uyarınca oluşturulan bildirideki kimi öğelerin tümüyle ya da bir bölümüyle erek dildeki oluşturulan bildiriye yerleştirilememesi demektir [Vardar, B. (2001:164)].

Bilgi yitimine neden olan sebepler Jakobsonun makalesinde de belirtildiği gibi her zaman salt dilsel kökenli değildir. Bu nedenler ekinse-toplumsal ve bildirinin türüne ve dil içinde bağlandığı düzeyle de ilişkili olabilir.

Bilgi yitimine yol açan ekinse-toplumsal nedenler, her bir dilin belli bir toplumda, uygarlıkta ve kültürel seviyede işlev görmesine bağlı olarak dile farklı değerlerin yüklenmesinin ve çevirmenin de bu bağlamda sözü geçen ekinse farklılıkların bilincinde olması gerektiğinin vurgulanmasıdır. Çevirmen her iki dildeki kavramları ve göndermeleri iyi tanımalı, herhangi bir yanılığa, yorum yanlışına yol açacak durumları önlemelidir. Bu da çevirinin edimbilimsel boyutu ile ilgilidir.

Bildirilerin tek türden olmaması, örneğin bilimsel metin ve yazınsal metin veya farklı dil düzeyleri ile ilişkili (üstdil-yazın dili geleneği) olması da bilgi yitimine yol açabilir. Bilimsel bir metinle ilgili üstdiller söz konusu olduğundan, düzenlamı verebilmek için terimleri bilmek ve konuya hakim olmak gerekir. Yazınsal bir betiğin çevirisi zamanı ise çevirinin yalnızca aktarma olarak değil deyiş özelliklerinin ve yananlamaların da olabildiğince verilmesi gerekir.

XIX. yüzyılın sonlarına kadar yapılan çevirilerde sözcükler en küçük anlamlı birimler olarak kabul ediliyordu. Dolayısıyla tümceler farklı sözdizimsel türlere ait sözcüklerin yığılından oluşuyordu. Bu tarihten sonra bazı dilbilimciler tümcelerin sadece sözcüklerin toplamından meydana gelmediğini ve tümcelerin izlek ve odak olarak iki kısma ayrılabilceğinin kanıtına vardılar. Tümcenin izleği, söylemin ve buna bağlı olarak bildirişimin devam etmesine az katkıda bulunmasına karşın tümcenin odağı bildirişimin ilerlemesine kaydadeğer ölçüde katkı sağlar. Bununla da bilirişim devingenlik kazanır. Bahsedilen söylemin oluşması için sözdizimsel, sözcüksel ve bağlamsal etmenler bir arada çalışır.

1950'li yılların ortalarında Noam Chomsky'nin üretici-dönüşümsel dilbilgisi kuramıyla sözdizimsel araştırmalar doruğa ulaşır. Onun tümcenin derin ve yüzeysel yapısı kuramı çeviriyi önemli ölçüde etkilemiştir. Bu kuramdan etkilenen Eugene Nida biçimsel eşdeğerlik ve devingen eşdeğerlik kavramlarını oluşturmuştur. Biçimsel eşdeğerlik dilde belirlenir, devingen eşdeğerlilik ise söylemde belirlenir.

Kaynak metindeki derin yapıların çözümlenerek erek metinde yeniden oluşturulması ve böylece erek metinde ve kültürde aynı tepkinin sağlanması Nida'nın kuramının genel hatlarını oluşturuyordu. Daha sonralar Nida'nın dilbilimsel kuramı anlamın incelenmesine yönelerek göstergebilimin art alanları olan anlambilim ve edimbilim alanlarına doğru kaymaya başlamıştır.

Göstergebilim bağımsız bilim dalı olarak 1960'lı yıllarda ortaya çıksa da, çağdaş göstergebilimin temelleri Saussure ve Peirce tarafından daha XX. yüzyılın başlarında atılmıştır. Sadece dilsel olmayan ve anlamlı bir bütün oluşturan herşeyi inceler. Buraya doğal diller, çeşitli jestler, trafik işaretleri, armalar, askeri rütbelere,

reklam afişleri, moda, mobilya vb. dizgelerin oluşturduğu anlamlı bütünlerin birimleri dahildir. Göstergebilim göstergeleri kültürel bağlamda incelemesi için çeviriye önemli katkı sağlar. Kaynak kültürdeki göstergeleri yorumlayan ve anlamlayan çevirmen göstergelerin işlevini tanımlayarak onları erek dilde uygun eşdeğerliği bulmakla erek dile ve kültüre aktara bilir. Belirli bir kültür bir göstergebilimsel kendilik veya dizgeyi yansıtır. Bu kendilik dilsel ve dilsel olmayan öğeler içerir. Böylelikle, bir kültürden diğerine yapılan her çeviri iki farklı gösterge dizgesi arasında göstergelerin aktarılmasından oluşur. Çağdaş göstergebilim anlamın nasıl oluştuğunu inceler. Sonuçta diller ve toplumlar arası iletişimde kullanılan göstergelerle ilgilenen hiçbir bilim, anlam olgusunu göz ardı edemez. Anlamı dışarıda bırakarak, dille ilgili değerlendirme veya çözümleme yapılamaz. Bu da bize göstergebilimin anlamı ve onu inceleyen anlambilimi içerdiğini gösterir.

Çeviri de bir bakımdan anlama ve anlatma olayıdır. Malcolm Marsh, çeviriyi anlama ve anlatmayı içeren iki bölümlü bir işlem olarak tanımlamaktadır. Anlama, farklı anlam düzeylerini algılayabilmek ve bunun metnin bağlam alanı ile bağdaşılığını kavrayabilmek için kaynak dilde derin bir bilgiye sahip olmakla gerçekleşir. Anlatma ise, amaç dilde doğru olarak ne anladığımızı mümkün olduğunca doğru olarak aynı biçimde, erek dilde yeniden yaratabilme becerisidir [Boztaş, 1993: 55].

Çünkü gönderge aynı kalsa da her dil göndergenin farklı yönlerini aktarıyor. Örnek olarak, Türkçede “anahtar deliği”, Fransızca “trou de serrure” (kilit deliği) olarak geçer.

Anlam, anlam taşıyan göstergeler yoluyla oluşturulur. Anlamın oluşması için kültürel yönelimin de payı vardır. Sözü geçen göstergeler düzanlamsal, yananlamsal ve bağlamsal olabilir. Bu olguları belirli bir şemaya yerleştirmek için Roman Jakobsonun dilsel bildirişim şemasından yararlanabiliriz.

Jakobsona göre her sözlü bildirişim ediminde Gönderen, kendisine bir bildiri gönderilene bir bildiri yollar; beklenen sonucu vermesi için biliriye önce gönderme yapacağı bir bağlam; ardından biliriye konuşucu ve dinleyici arasında tümüyle ya da hiç değilse bir bölümüyle ortak bir düzgülü gerekir.

Son olarak da, bildiriye bir ilişki, gönderenle gönderilen aralarında bildirişim kurmalarını ve bunu sürdürmelerini sağlayacak bir ilişki, fiziksel bir oluk, ruhsal bir bağ gereklidir [Jacobson, 1999:212].

Düzgü aracılığıyla gerçekleşen herhangi bir bildirişimde ortak /benzer düzgüler kullanılmalıdır. Herbir bildiri metin ve bağlamın birbirini etkileyerek anlam oluşturmasından oluşur. Bu süreçte kullanılan dil ve bağlam bildirinin oluşturulduğu kültüre ve göstergeler dizgesine bağlıdır. Bildiri belirtke (bildirinin biçimsel özellikleri) ve bağlam (bildirinin anlamı). Bunlarla beraber bildirinin iletildiği oluk da dikkate alınmalıdır: yazılı veya sözlü biçim ya da her ikisinin bileşimi olan çoğulortamlı bildiriler. Bildirinin anlamı belirtkenin veya bağlamda yapılan değişimlerle ortaya çıkar. Bu yüzden çeviri yaparken az bilinen sözcük biçimleri, alışılmamış sözdizimsel yapı ve tanıdık olmayan izlekler kullanması çeviride anlam bulanıklığına yol açabilir.

Sonuç olarak çeviri değişik kùltùrlerde ve uygarlıklarda yaşıyan insanlar arasında bildirişim sağlamak için oldukça önemli bir oluşumdur. Tartışmaların çeviri metninin biçimsel özellikleri veya bağlamsal yönüne odaklanması zamanı çevirinin yalnızca işlevsel niteliği göz önünde bulundurmalıdır. Bunun yanısıra yapılan çevirilerin aynı bağlamda gerçekleşmemesi ya da aynı amaca hizmet etmemesi de bir gerçektir. Bu gerçeklik çevirmenin özel alanlarda uzmanlaşmasını ve çok yönlü olarak gelişmesini gerektirir. Çeviriye diğer bilim dallarının, özellikle sosyal bilimlerin yaptığı katkılar çevirmene çeviri olgusuna farklı ve henüz keşfedilmemiş bakış açılarından bakmaya yöneltilir.

Пысықтау сұрақтары (Pekiştirme soruları):

1. Çeviri ve dilbilimin ilişkisini açıklayınız.
2. Çeviribilim ve dilbilimi ilişkisi hakkında bilgi veriniz.
3. Yapısal dilbilimi ve Çeviribilim ilişkisi meselelerini tasvir ediniz.
4. Dilbilimin çeviribilime katkıları nelerdir?

Каунақлар (Әдебиеттер):

1. Yazıcı M. Çeviribilimin Temel Kavram ve Kuramları. – İstanbul, Multilingual: 2005.
2. Тарақ Ә. Жақсылықов А. Мұсалы Л., Адаева Е. Аударма теориясы. – Алматы: Қазақ университеті, 2013.
3. Rıfat M. Çeviri Seçkisi II. Çeviribilim Nedir? – İstanbul: Sel Yayıncılık, 2008.
4. Vardar B. Dilbilim Yazıları. – İstanbul: Multilingual, 2001.
5. Munday J. Introducing Translation Studies /Theories and Applications. –London, Routledge, 2001.
6. Robinson D. Becoming a Translator. An Introduction to the Theory and Practice of Translation. – London: Routledge, 2003
7. Karadağ A. Disiplinlerarası Etkileşim Bağlamında Dilbilim-Çeviribilim İlişkinine Genel Bir Bakış // İstanbul Üniversitesi Dilbilim Dergisi, Sayı XV. –İstanbul, 2006.
8. Boztaş İ. Çeviri, Çevirmen, Dilbilim İlişkisi // Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 2, 1993.
9. Rıfat M. Çeviri Seçkisi II. Çeviribilim Nedir? – İstanbul: Sel Yayıncılık, 2008.